

LUTERA PAMĀCĪBA MĒRA LAIKĀ

Vai var bēgt no mēra?¹

Cienīgajam kungam, doktoram Johanam Hesam, Breslavas mācītājam,
līdz ar viņa biedriem Kristus Evaņģēlija kalpošanā

Mārtiņš Luters

Žēlastība un miers no Dieva, mūsu Tēva, un Kunga Jēzus Kristus. Jau sen esam saņēmuši Jūsu jautājumu, kuru esat sūtījis mums šurp, uz Vitenbergu, proti, vai kristīgam cilvēkam piederas bēgt no miršanas, un mums jau sen būtu vajadzējis uz šo jautājumu atbildēt. Taču visvarenais Dievs kādu laiku ir mani tik bargi pārmācījis un šautis, ka neesmu varējis daudz lasīt un rakstīt.³ Tā nu es arī biju domājis: tā kā Dievs, visas žēlsirdības Tēvs, ir tik bagātīgi apveltījis Jūs ar izpratni un patiesību Kristū, tad Jūs ar Viņa Garu un žēlastību pats, bez mūsu palīdzības spēsīt izšķirt un atbildēt uz šādiem un vēl lielākiem jautājumiem.

Taču, tā kā Jūs neatlaidīgi turpināt jautāt un izturaties pazemīgi, vēlēdamies zināt arī mūsu domas šajā lietā, lai (kā Sv. Pāvils visās vietās māca⁴) mēs visi tiktu atrasti esam vienā prātā un mācībā, tad ar šo rakstu sniegsim un apliecināsim mūsu viedokli – cik Dievs mums ir devis un cik esam spējuši aptvert. Un šo viedokli mēs visā pazemībā gribam, kā tas piederas, pakļaut visu dievbijīgu kristiešu spriedumam un vērtējumam. Un tagad, kad arī šeit, pie mums, tāpat cituviet atskan vaimanas par miršanu, esam nolēmuši šo rakstu nodrukāt, jo varbūt arī citi vēlēsies saņemt un izmantot mūsu pamācību.

Pirmkārt, daži stingri paliek pie uzskata, ka nevar un nedrīkst bēgt no miršanas, bet, tā kā miršana ir Dieva sods, kas mums sūtīts mūsu grēku dēļ, mums jābūt klusiem Dieva priekšā un pacietīgi jāsaņūnā šis sods – īstā, stingrā ticībā. Bēgšanu viņi uzskata gandrīz par netaisnību un neticību Dievam. Savukārt citi uzskata, ka bēgt drīkst – it īpaši tādi cilvēki, kurus nesaista amata pienākumi.

Pirmos es viņu labā nodoma dēļ negribu nopelt. Viņi slavē labu lietu, proti, stipru ticību. Viņi ir slavējami, jo labprāt vēlētos redzēt visus kristiešus ticībā stiprus. Tā arī nav tikai piena ticības, kas vajadzīga, lai pacietīgi gaidītu nāvi, kuras priekšā gandrīz visi svētie ir izbijušies un joprojām izbīstas. Un kurš gan neslavētu tos, kuri visā nopietnībā ir noskaņoti tā, ka spēj uzskatīt nāvi par mazsvarīgu lietu, labprāt pakļaudamies Dieva rīkstei un Dieva sūtītajiem pārbaudījumiem, – kā tālāk dzirdēsīm.

Taču, tā kā kristiešu vidū stipro ir maz, bet vājo – daudz, tad patiesi nav iespējams uzkraut visiem vienlīdz smagas nastas. Ticībā stiprais var dzert indi, un viņam tā nekaitēs (Mk 16). Bet vājais, indi iedzēris, būtu iedzēris nāvi. Pēteris spēja staigāt pa jūras ūdens virsmu, jo bija stiprs ticībā. Bet tad, kad

---

¹ Nosaukums vācu valodā: *Ob man vor dem sterben fliehen möge*. Tulkojums veikts no M. Lutera Kopoto rakstu Veimāras izdevuma, WA 23 (339–379) ar Luterisma Mantojuma fonda atbalstu.

² 1527. gada otrajā pusē Vitenbergā bija sākusies mēra epidēmija, kas turpinājās mēnešiem ilgi. Luters, kā Vitenbergas mācītājs, uzskatīja par savu pienākumu palikt pilsētā. Pēc vairākkārtējiem Breslavas sludinātāju lūgumiem Luters augustā sāka rakstu par tolaik vispārēju interesi izpelnījušos jautājumu, vai no miršanas iespējams izbēgt. Sliktā veselības stāvokļa dēļ Luters šo rakstu varēja pabeigt tikai pēc vairākām nedēļām.

³ 1527. gada 6. jūlijā Luters pieredzēja savas nāves stundas tuvošanos slimības dēļ. Viņam bija asinsrites traucējumi, kas izpaudās kā spiedoša sajūta krūtīs, galvas reiboņi, nespēks, spēcīgi trokšņi kreisajā ausī. Un to visu pavadīja spēcīga nomāktība un izmisums.

⁴ 1Kor 1:10, 2Kor 13:11, Flp 2:2.

⁵ 1Kor 3:2.

viņš šaubījās un kļuva vājš, viņš sāka grimt un būtu varējis noslīkt.⁶ Kad stiprais ceļo kopā ar vājo, viņam jāraugās, lai ceļa grūtības būtu panesamas ne tikai viņam, citādi vājais ceļabiedrs nomocīsies tā, ka būs jau tuvu nāvei. Bet Kristus negrib, lai vājie tiktu atmeti, – kā Sv. Pāvils māca Rm 15:1 un 1Kor 12:22.

Īsā un tiešā veidā varam to izteikt šādi: miršana un bēgšana no nāves var notikt divējādi. Pirmkārt, tas var notikt pret Dieva vārdu un pavēli. Tā, piemēram, ja kāds Dieva vārda dēļ tiek sagūstīts, un, lai viņš varētu izbēgt no nāves, no viņa tiek pieprasīts noliegt Dieva vārdu vai rīkoties pretēji tam. Šādā gadījumā ikvienam ir dota skaidra Kristus pavēle: te nedrīkstam bēgt no nāves; mums drīzāk piederas mirt, – kā Kristus saka: “Bet, kas Mani aizliegs cilvēku priekšā, to Es arīdzan aizliegšu Sava Tēva priekšā, kas ir debesīs.” (Mt 10:33) Un Lk 12:4: “Nebīstieties no tiem, kas nonāvē miesu un pēc tam vairs nespēj neko darīt.”

Tāpat tiem, kuri ir garīgā amatā, kā sludinātāji un dvēseļu aprūpētāji, ir pienākums palikt nāves un miršanas draudu priekšā.⁷ Jo tiem dota skaidra Kristus pavēle (Jņ 10:11–12): “Labais gans atdod savu dzīvību par savām aīm. Derētais gans, kas nav īstais, kam avis nepieder, redzēdams vilku nākam, atstāj avis un bēg.” Miršanas draudu brīdī visvairāk nepieciešams garīdznieka amats, kas ar Dieva vārdu un Sakramentu stiprina un mierina sirdsapziņu, lai tā pārvarētu nāvi ticībā. Tomēr, ja būtu pieejams tik daudz sludinātāju un tie savā starpā varētu vienoties, lai dažus no sava vidus mudinātu doties projām, lai tiem nebūtu vajadzīgs palikt nāves draudu varā, tas, manuprāt, nebūtu grēks, jo amata pienākumu pildīšana būtu pietiekami labi nodrošināta, un arī šie garīdznieki, ja būtu nepieciešams, būtu labprātīgi un gatavi palikt. Tā arī par Sv. Atanasiju lasām, ka viņš bēdzis no savas baznīcas, lai saglabātu savu dzīvību, jo ir bijis gana daudz citu amata pildītāju. Arī Sv. Pāvils brāļi Damaskā nolaida grozā pāri mūrī (Apd 9:25). Un Apd 19:30 lasām, ka Pāvils ļāva brāļiem atturēt viņu no uzstāšanās tirgus laukumā, jo doties briesmās nebija nepieciešams.

Tāpat arī visiem, kuri ir laicīgos amatos – kā birģermeistariem, tiesnešiem un tamlīdzīgi – ir pienākums palikt. Jo te atkal ir Dieva vārds, kas laicīgajai valdībai uztic un pavēl pārvaldīt, aizsargāt un lietot pilsētu un zemi, – kā Pāvils Rm 13:4 saka, ka valdība “ir Dieva kalpone tevis labā.” Jo ir liels grēks atstāt visu saimi, kuru kādam pavēlēts aprūpēt un pārvaldīt, bēgot un atstājot to dažādu draudu varā – vai tā būtu uguns, slepkavības, sacelšanās vai vēl citas nelaimes, kādas velns var sarīkot tad, kad nav kārtības. Un Sv. Pāvils (1Tim 5:8) saka: “Bet, ja kāds negādā par savējiem un visvairāk par saviem mājas ļaudīm, tad viņš ir aizliedzis ticību un ir ļaunāks par neticīgu.” Bet tad, ja viņi liela vājumā dēļ bēg, tiem jāraugās un jānorīko pietiekami daudz pārvaldnieku savā vietā, lai kopējā labklājība tiktu nodrošināta un pasargāta, – kā jau iepriekš sacīts. Ir nepieciešams rūpīgi visu noskaidrot un raudzīties, lai tā notiktu.

Tas, kas sacīts par šiem diviem amatiem, jāsaprot arī attiecībā uz visām parējām personām, kuras ar citiem cilvēkiem saista kalpošana jeb pienākums. Tā kalps nedrīkst bēgt projām no sava kunga, nedz kalpone no kundzes citādi, kā vien ar kunga vai kundzes atļauju. Savukārt kungs nedrīkst pamest savu kalpu un kundze – kalponi, kā vien tad, ja tiem ir citas iespējas savus ļaudis pienācīgi apgādāt. Visās šajās lietās ir spēkā Dieva pavēle, ka kalpam un kalponei ir saistošs pienākums būt paklausīgiem, savukārt kungiem un kundzēm – apgādāt savu saimi.⁸ Tāds pats pienākums ir tēvam un mātei pret bērniem, savukārt bērniem – pret tēvu un māti. To prasa Dieva bauslis – kalpot un palīdzēt viņiem. Tas

---

⁶ Mt 14:30.

⁷ Kūrfirsts Johans, iesākoties mēra epidēmijai Vitenbergā, daļēji pārcēla universitāti uz Jēnu un gribēja, lai arī Lutera dotos turp. Tomēr Lutera līdz ar Bugenhāgenu un kapelāniem Georgu Roreru un Johannesu Mantelu palika Vitenbergā.

⁸ Ef 6:5–9.

pats attiecas uz algotām personām, tādām kā pilsētas ārsti, pilsētas kalpotāji, algoti karavīri un citi. Tie nedrīkst bēgt, ja nav sagādājuši savā vietā pietiekamu skaitu citu piemērotu ļaužu, kurus viņu kungi pieņemtu.

Ja nav vecāku, tad aizbildņiem un tuvākajiem radniekiem jāpaliek pie saslimušajiem radniekiem vai arī jārūpējas, lai citi viņu vietā apgādātu un koptu slimos radniekus vai draugus. Jā, pat kaimiņš nedrīkst bēgt projām no otra kaimiņa, ja citādi nav neviena, kurš viņa vietā varētu kopt un aprūpēt slimnieku. Katrā ziņā, šajos gadījumos ar bijību jāatceras Kristus vārdi: “Es biju slimis, un jūs neesat Mani apmeklējuši.” (Mt 25:43). Šie vārdi mūs visus saista kopā citu ar citu, tā, ka neviens nedrīkst atstāt otru nelaimē; mums ir pienākums būt cits citam līdzās un palīdzēt, gluži kā mēs gribētu, lai citi palīdz mums.⁹

Bet tad, ja šādas nepieciešamības nav un ir gana daudz cilvēku, kuri var aprūpēt un apgādāt slimnieku – vai tie būtu ļaudis, kuri paši pilda savu pienākumu, vai arī citi, kuru palīdzību kāds ticībā vājais ir nodrošinājis, un, ja slimnieks arī negrib, lai šis cilvēks paliktu pie viņa, tad es domāju, viņam ir brīva izvēle – bēgt vai palikt. Ja kāds ir drosmīgs un stiprs ticībā, lai paliek – Dieva Vārdā. Protams, tā darīdams, viņš negrēko. Savukārt tas, kurš ir vājš un bailīgs, lai bēg Dieva Vārdā; jo viņš to dara, neatteikdamies no sava pienākuma pret tuvāko, bet ir nodrošinājis, lai citi pietiekami labi varētu viņu aizvietot. Jo bēgt no nāves un miršanas, glābt savu dzīvību – tas ir paša Dieva ielikts mūsu dabā un nav aizliegts, ja vien tāda rīcība nevēršas pret Dievu un tuvāko, – kā arī Sv. Pāvils saka Ef 5:29: “Jo neviens nekad vēl nav ienīdis pats savu miesu, bet katrs to kopj un glabā..”. Jā, ir pavēlēts, lai ikviens sargātu savu miesu, cik vien spēj, un neatstātu to novārtā, – kā Sv. Pāvils saka 1Kor 12. Gluži kā Dievs ir salicis mūsu locekļus kopā, vienā miesā, tā mums arvien jārūpējas citam par citu.

Tomēr nav aizliegts, vēl vairāk, ir pat pavēlēts, lai mēs ar sviedriem vaigā ik dienu gādātu pārtiku, apģērbu un visu pārējo nepieciešamo, vairīdamies no kaitējuma savai miesai un trūkuma, ja vien tas ir iespējams un var notikt, nekaitējot mīlestībai un pienākumam pret mūsu tuvāko. Cik vēl daudz taisnīgāk tādā gadījumā ir, ja cenšamies saglabāt savu dzīvību un bēgam no nāves, ja varam to izdarīt, nekaitējot tuvākajam. Jo miesa un dzīvība ir kas vairāk nekā ēdiens un drēbes, – kā pats Kristus saka Mt 5. Bet, ja kāds ir tik stiprs ticībā, ka spēj labprātīgi paciest kailumu, badu un postu, neizaicinādam Dievu, un negrib bēgt no draudiem, kaut arī varētu to izdarīt, tas lai tad arī turpina savu ceļu un nenosoda tos, kuri tā nerīkojas vai nespēj rīkoties.

Savukārt to, ka bēgšana no nāves pati par sevi nav netaisnība, pierāda pietiekami daudzi Rakstu piemēri. Ābrahams bija liels svētais, tomēr viņš bijās nāves un bēga no tās ar izlikšanās palīdzību – nosaukdams savu sievu Sāru par savu māsu (1Moz 12:13). Taču, tā kā viņš to darīja, neizraisīdams nekādu kaitējumu tuvākajam, nedz atstādams tuvāko novārtā, tas viņam netika pieskaitīts par grēku. Līdzīgi rīkojās Ābrahama dēls Īzaks (1Moz 26:7). Arī Jēkabs bēga no sava brāļa Ēsava, lai netiktu nonāvēts (1Moz 27:13 u. t.). Dāvids bēga no Saula un Absoloma (1Sam 19:10 u. t., 2Sam 15:14). Un pravietis Ūrija bēga uz Ēģipti no ķēniņa Joakima (Jer 26:21). Arī Elija (1Kēn 19:2), drosmīgais pravietis, kas ar savu lielo ticību bija nonāvējis visus Baala praviešus, tomēr izbijās, saņēmis draudus no ķēniņienes Izebeles, un bēga tuksnesī. Un Mozus, kad Ēģiptes ķēniņš viņu meklēja, bēga uz Midiāna zemi (2Moz 2:17). Tā varam turpināt un atrast vēl daudzus līdzīgu piemērus. Visi šie cilvēki ir bēguši no nāves, kā vien spējuši, un izglābuši savas dzīvības, tomēr darījuši to tādā veidā, lai viņu tuvākajiem nekā netiktu atņemts – pirms bēgšanas tie ir izdarījuši visu, ko prasījis viņu pienākums.

Tu saki: šie piemēri nerunā par miršanu vai mēri, bet par nāvi, kas draud vajāšanu dēļ. Atbilde: nāve tāpat ir nāve, lai kādā veidā tā nāktu. Dievs Rakstos nosauc Savus četrus sodus jeb mocības: mēris,

---

⁹ Mt 7:12.

badis, zobens un plēsīgi zvēri. Ja kāds var no šāda soda izbēgt – ar Dievu un ar tīru sirdsapziņu – kādēļ tad nedrīkstētu bēgt no visiem četriem?¹⁰ Iepriekš pieminētie piemēri parāda, kā mīlie svētie tevi ir bēguši no zobena. Ir labi zināms arī tas, ka Ābrahams, Īzaks un Jēkabs ar saviem dēliem bēguši no otras mocības, proti, bada jeb dārdzības – *Genesis* grāmatā lasām, kā viņi devušies uz Ēģipti, lai paglābtos no bada dārdzības laikos. Un kādēļ tādā pašā veidā nedrīkstētu bēgt no plēsīgiem zvēriem? Es gan dzirdu, ka tad, ja nāktu karš vai turki, nevienam neklātos bēgt no sava ciema vai pilsētas, bet katram būtu jāpaliek un jāsagaida nāve no zobena kā Dieva sods. Tā tas patiesi ir. Kurš stiprs ticībā, tas lai sagaida, tomēr Dievs nenolād tos, kuri bēg.

Tāpat arī, ja māja deg, nevienam nevajadzētu skriet no tās ārā un glābties bēgot, jo arī uguns ir Dieva sods. Tam, kurš iekritis lielā ūdenskrātuvē, nevajadzētu peldēt krastā, bet ļauties ūdenim kā Dieva sodam. Ja tu spēj tā rīkoties – labi, dari tā un nekārdini Dievu; bet ļauj citiem rīkoties tā, kā viņi to spēj. Līdzīgi arī, ja tev kāds salauž kādu kaulu vai citādi tevi ievaino, tev nevajadzētu meklēt iespēju ievainojumu dziedināt, bet sacīt: tas ir Dieva sods, un es gribu to panest, līdz brūce pati sadzīs! Arī sals un ziema ir Dieva sods, kura dēļ varam nomirt. Kādēļ tad tu steigies ieiet istabā vai tikt tuvāk pie uguns? Esi stiprs, paliec salā, līdz atkal būs silts laiks! Tāpat varam domāt, ka mums nedrīkst būt ne aptieku, ne zāļu, ne ārstu, jo ikviena slimība ir Dieva sods. Arī izsalkums un slāpes ir liels sods un mokas. Kādēļ tad tu ēd un dzer, nevis ļauj, lai Dievs tevi soda, līdz izsalkums un slāpes pāries pašas no sevis? Tad jau galu galā mēs pat varētu aizrunāties tik tālu, ka atceltu Mūsu Tēvs lūgšanu un vairs nelūgtu: “.. atpestī mūs no ļaunā. Āmen!” – tādēļ, ka viss ļaunums ir Dieva sods. Tāpat mēs turpmāk nedrīkstētu lūgšanā vērsties pret elli, nedz vairīties no tās, jo arī elle ir Dieva sods. Kas tad no tā visa iznāktu?

No tā visa gūstam šādu mācību: mums jālūdz pret visu ļaunumu un arī jāsargās no tā, kā vien spējam – tiktāl, cik mēs, tā rīkodamies, nenostājamies pret Dievu, – kā iepriekš sacīts. Ja Dievs gribēs mūs sadedzināt un nonāvēt, tad mūsu piesardzība mums nepalīdzēs. Tā nu ikvienam savā sirdī jāvadās pēc šādām lietām: pirmkārt, tam, kuram jāpaliek miršanas draudu priekšā, kalpojot tuvākajam, jānodod sevi Dieva rokās un jāsaka: Kungs, es esmu Tavās rokās, Tu esi piesaistījis mani šai vietai. Lai notiek Tavs prāts! Es esmu tikai nabaga radījums. Tu vari mani gan nonāvēt, gan uzturēt pie dzīvības, gluži tāpat, kā, ja es būtu piesaistīts uguns, ūdens, bada, slāpju vai kādiem citiem draudiem. Savukārt tas, kurš ir brīvs un var bēgt, arī lai nodod sevi Dieva rokās un saka: Kungs Dievs, es esmu vājš un bailīgs, tādēļ bēgu no ļaunuma un daru, cik vien spēju, lai no tā izglābtos. Tomēr gan šajā, gan visās citās nelaimēs, kādas vien mani var piemeklēt, es tāpat esmu Tavās rokās. Tavs prāts lai notiek! Mana bēgšana mani neizglābs, jo it visur ir vienas vienīgas nelaimes un ļaunums. Velns neguļ un nesnauž; viņš ir slepkava no iesākuma un tiecas visās vietās sarīkot slepkavošanu un visas nelaimes (Jņ 8:44).

Šādā veidā mums ir pienākums izturēties pret mūsu tuvākajiem arī visās pārējās nelaimēs un briesmās. Ja deg mana tuvākā māja, tad mīlestība liek man steigties palīgā un palīdzēt uguni nodzēst. Ja sapulcējies jau gana daudz ļaužu, kuri to dzēš, tad varu vai nu iet uz mājām, vai arī palikt. Ja mans tuvākais iekrīt ūdenī vai bedrē, tad nedrīkstu doties projām – man jāsteidzas viņam palīgā. Bet, ja ir jau klāt citi, kuri palīdz, tad esmu brīvs un varu iet. Ja redzu, ka mans tuvākais cieš izsalkumu un slāpes, es nedrīkstu viņu pamest – mans pienākums prasa tuvāko paēdināt un padzirdināt, nedomājot par to, ka šādi es varbūt kļūšu nabadzīgāks vai mazāk ievērojams. Jo, kurš būtu ar mieru palīdzēt tuvākajam tikai tad, ja netiktu nodarīts kaitējums vai nerastos apdraudējums viņa mantai vai miesai, tas savam tuvākajam nepalīdzēs nekad. Jo arvien izskatīsies, ka, palīdzot otram, cilvēks var radīt draudus vai zaudējumus pats sev. Neviens cilvēks nevar dzīvot līdzās saviem kaimiņiem, neradot nekādu apdraudējumu savai miesai, mantai, sievai un bērniem. Viņam arvien nākas riskēt, jo tāda vai citāda

---

¹⁰ Ech 14:21.

nelaime var atnākt no kaimiņa mājām arī pie viņa un atnest postu viņa miesai, mantai, sievai, bērniem un visam, kas viņam pieder.

Ja ļaudis cits citam nepalīdzētu, bet atstātu savu tuvāko nelaimē un bēgtu projām no viņa, tā Dieva priekšā būtu slepkavība, – kā Sv. Jānis saka savā vēstulē (1Jņ 3:15): “Katrš, kas savu brāli ienīst, ir slepkava.” Un: “Bet, kam ir laicīga manta un viņš redz savu brāli ciešam trūkumu un aizslēdz viņam savu sirdi, kā gan Dieva mīlestība paliktu viņā?” Tas arī bija viens no grēkiem, kurus Dievs pielīdzināja Sodomai. Ar pravieša Ecehiēla muti (Ech 16:49) Viņš saka: “Redzi, tas bija tavas māsas Sodomas noziegums: lepnība, maizes pilnība un dzīve bez bēdām, tāda bija viņas un viņas meitu dzīve. Bet nabagam un trūkuma cietējam tā nesniedza palīdzīgu roku.” Arī Kristus Pastarā dienā tādus nolādēs kā slepkavas, sacīdams: “Es biju slimš, un jūs neesat Mani apmeklējuši.” (Mt 25:43) Tādu spriedumu saņems tie, kuri neiet pie nabadzīgajiem un slimajiem un nepiedāvā tiem palīdzību. Un kā klāsies tādiem, kuri bēg projām kā suņi un cūkas, atstādami tuvāko bezpalīdzīgi guļam? Jā, kā klāsies tiem, kuri turklāt vēl atņem nabagiem visu, kas tiem pieder, un sagādā tiem dažādas ciešanas? Tā tagad tirāni izturas pret nabaga ļaudīm, kuri uzņem Evaņģēliju. Bet lai tie turpina, kā iesākuši, – viņi savu spriedumu saņems.

Ir gan tā, ka gadījumos, kad valsts valdība savās pilsētās un zemēs spēj uzturēt kopīgus namus un slimnīcas, nodrošinot tās ar ļaudīm, kuri aprūpē un kopj slimniekus, turp var tikt sūtīti slimnieki no visām mājām. Jau mūsu priekšteči ir centušies to darīt, iedibinādami daudzas labdarības iestādes, slimnīcas un nedziedināmu slimnieku namus, tā, ka nav bijis vajadzības katram pilsētniekam savās mājās ierīkot slimnīcu. Tas būtu labi, slavējami un kristīgi. Ikvienam vajadzētu labprāt dot un palīdzēt šajā darbā, īpaši valdībai. Taču, ja šādu kopīgu slimnīcu nav (tās ir tikai nedaudzās vietās), tad mums patiesi jāklūst citam par cita kopēju un slimnieku aprūpētāju – citādi varam zaudēt savu pestīšanu un Dieva žēlastību. Jo Dieva vārds un pavēle saka: “Tev būs savu tuvāku mīlēt kā sevi pašu.” (Mt 22:39) Un Mt 7:12: “Tad nu visu, ko jūs gribat, lai cilvēki jums dara, tāpat dariet arī jūs viņiem.”

Kad nāk mēris, mums jāpaliek, lai aicinātu un mierinātu, it īpaši – kā jau sacīts – atgādinot, ka esam saistīti cits ar citu, tā ka nedrīkstam cits citu pamest un skriet projām. Visupirms mums jābūt pārliecinātiem, ka tas ir Dieva sods, kas mums sūtīts ne tikai tālab, lai sodītu grēku, bet arī mūsu ticības un mīlestības pārbaudīšanai. Ticības pārbaudījums – lai mēs redzētu un pieredzētu, kā mums jāizturas pret Dievu; mīlestības pārbaudījums – lai mēs redzētu, kā jāizturas pret tuvāko. Es domāju, ka mēri, gluži tāpat kā arī visas pārējās nelaimes, ļaužu vidū ir iesējis velns, lai ar sērgas palīdzību saindētu gaisu vai kā citādi uzpūstu savu ļauno dvašu un iešautu nāvējošu indi cilvēka miesā. Un tomēr tas ir Dieva lemtais liktenis un Viņa sods, kam mums ar pacietību jāpakļaujas, un, pakļaujot savu dzīvību briesmām, jākalpo tuvākajam, – kā Sv. Jānis māca un saka: “No tā mēs esam nopratuši mīlestību, ka Viņš Savu dzīvību par mums ir atdevis; tad arī mums pienākas atdot savu dzīvību par brāļiem.” (1Jņ 3:16)

Ja nu kāds izjūt tādu piedauzību kā bailes vai nepatiku pret slimniekiem, viņam jāsaņem dūša, mierinot un stiprinot sevi ar nešaubīgu atziņu, ka tas ir velns, kas iedvēš šādas bailes, nepatiku un riebumu cilvēka sirdī. Jo velns tiešām ir tik ļauns un nikns, ka ne tikai bez mitas cenšas slepkavot un nonāvēt, bet iepriecina sevi ar to, ka dara mūs bailīgus, nedrošus un izbiedētus līdz nāvei, lai nāve mums būtu tik rūgta, cik vien iespējams, vai arī dzīvē vairs nebūtu ne miera, ne atelpas. Tā viņš grib mūs ar mēsliem izstumt no šīs dzīves, itin kā viņa varā būtu panākt, lai mēs zaudētu cerības uz Dievu, nebūtu labprātīgi un gatavi mirt, un šajās bailēs un raizēs itin kā tumšos negaisa mākoņos aizmirstu un pazaudētu Kristu, mūsu gaismu un dzīvību, atstātu nelaimē mūsu tuvāko, tā apgrēkodamies pret Dievu un cilvēkiem. Par to velns no sirds priecātos. Tā kā mēs zinām, ka šādas bailes un biedi ir velna spēle, mums, savukārt, jo mazāk jāņem tie vērā, par spīti un nepatiku velnam jābūt drosmīgiem un jāraida viņa biedi atpakaļ – pret viņu pašu, apbruņojoties ar šādiem ieročiem un sakot:

Atkāpies, tu, velns, ar saviem biediem! Es tev par spīti darīšu tieši tā, kā tev nepatīk – jo drīzāk iešu pie sava saslimušā tuvākā un palīdzēšu viņam, neņemdam tevi vērā! Spītēdams tev, es dižošos ar divām lietām. Pirmā: es patiesi zinu, ka šis darbs ir tīkams Dievam un visiem eņģeļiem, un, ja es to daru, tad daru Dieva gribu, patiesi kalpoju un paklausu Viņam – īpaši tādēļ, ka tev tas tik ļoti nepatīk un tu tam tik spēcīgi pretojies. Tas nozīmē, ka Dievam šāds darbs ir īpaši tīkams. Cik priecīgi un labprāt es to visu darītu pat tad, ja tas būtu tīkami kaut tikai vienam eņģelim – ja es zinātu, ka viņš, mani noraugoties, priecājas! Bet nu zinu, ka tas, ko es daru, ir tīkams manam Kungam Jēzum Kristum un visiem Debesu pulkiem; tā ir Dieva, mana Tēva, griba un pavēle. Vai gan tavi biedi varēs aizkavēt šādu prieku Debesīs un mana Kunga labpatiku? Vai tie varēs mani pamudināt ļaut tev smieties par mani līdz ar visiem taviem velniem ellē? Nē, tev nebūs pēdējais vārds! Ja Kristus ir izlējis Savas asinis manā labā un manis dēļ, pats Sevi nodevis nāvē, kādēļ tad lai es arī Viņa dēļ nepakļautu sevi nelielām briesmām un nenoniecīnātu tādu nenozīmīgu mēri? Ja tu spēj mani iebiedēt, tad Kristus spēj stiprināt. Ja tu spēj nonāvēt, Kristus spēj dot dzīvību! Ja tavā mutē ir inde, tad Kristum ir vēl daudz vairāk zāļu. Vai gan mans mīļais Kristus ar savu pavēli, ar savu žēlastības darbu un mierinājumu manā garā nav daudz svarīgāks nekā tu, nekrietnais velns, ar saviem aplamajiem biediem manā vājjājā miesā? Dievs nekad nepieļautu, ka būtu citādi. Atkāpies no manis, velns! Te ir Kristus, un es šajā darbā esmu Viņa kalps. Viņam būs valdīt! Āmen!

Otrs ir spēcīgais Dieva apsolījums, ar kuru Viņš mierina visus tos, kuri rūpējas par nelaimē nonākušajiem. Ps 41:2 u.t. Viņš saka: “Svētīgs, kas rūpējas par grūtdieni! Tas Kungs viņu izglābs ļaunā dienā. Tas Kungs to pasargās un uzturēs pie dzīvības, lai viņam labi klātos viņa zemē un nenodotu viņa ienaidnieku ļaunajam prātam. Tas Kungs viņu atspirdzinās uz slimības gultas; Tu viņam palīdzi, kad tas guļ savā sērgā.” Vai tie nav vareni, brīnišķīgi Dieva apsolījumi, ko Viņš tik bagātīgi ir izdalījis, lai mēs rūpētos par nelaimē nonākušajiem? Vai gan ir kas tāds, kas varētu cilvēku izbiedēt vai aizkustināt, stājoties pretī tik varenam Dieva mierinājumam? Tā tiešām ir vienkārša, necila lieta – kalpošana, ar kuru varam palīdzēt grūtdieņiem – salīdzinājumā ar šādiem Dieva apsolījumiem un atlīdzību. Sv. Pavils saka Timotejam (1Tim 4:8): “Dievbijība der visās lietās, jo tai ir tagadējās un nākamās dzīves apsolījums.” Dievbijība nav nekas cits kā kalpošana Dievam, bet kalpošana tuvākajam noteikti ir kalpošana Dievam. To pierāda arī pieredze: tie, kuri kalpo šādiem slimniekiem ar mīlestību, dievbijību un nopietnību, parasti tiek pasargāti. Pat tad, ja viņi saindējas, tas viņiem tomēr nekaitē, – gluži kā psalmā (Ps 41:4) sacīts: “Tas Kungs viņu atspirdzinās uz slimības gultas; Tu viņam palīdzi, kad tas guļ savā sērgā.” Savukārt tad, ja kāds rūpējas par slimnieku alkatības mudināts vai mantojuma dēļ, nav brīnums, ja viņš galu galā saindējas un saslimst tā, ka visbeidzot nomirst, pirms vēl ir ieguvis cerēto mantojumu savā īpašumā.

Bet tas, kurš šādu darbu dara, pamatojoties mierinošajā Dieva apsolījumā, kaut arī par to saņem pienācīgo algu (jo ikviens strādnieks ir savas algas cienīgs, Lk 10:7), tam atkal ir liels mierinājums, ka arī par viņu parūpēsies. Pats Dievs būs viņa aprūpētājs un arī viņa ārsts. Ak, kas tas par aprūpētāju! Ak, kas tas par ārstu! Mīļais, kas gan ir visi ārsti, visas aptiekas un aprūpētāji salīdzinājumā ar Dievu! Vai gan lai tāda atziņa nedotu cilvēkam drosmi iet pie slimnieka un kalpot viņam, pat tad, ja tam visā miesā būtu tik daudz mēra augoņu kā matu uz galvas, pat tad, ja viņam vajadzētu iznest uz sava kakla veselu simtu mēra slimnieku? Kas gan ir visi velni un mēris pretstatā Dievam, kas uzņēmis pienākumu un apsolījis šādā gadījumā būt aprūpētājs un ārsts? Kauns, kauns tev, negantā neticība, ja tu noniecini šādu bagātīgu mierinājumu un pieļauj, ka ļaužu runas un neskaidri draudi spēj izbiedēt tevi vairāk, nekā šādi droši, uzticami Dieva apsolījumi spēj tevi stiprināt! Ko gan tas palīdzētu, ja visi ārsti būtu klāt un visa pasaule rūpētos par tevi, bet Dievs to nedarītu? Un otrādi – ko tas tev var kaitēt, ka visa pasaule tevi pamestu un neviens ārsts nepaliktu pie tevis, ja Dievs pie tevis paliek ar šādu apsolījumu? Vai tu nedomā, ka tad tev visapkārt būs daudzi tūkstoši eņģeļu, kas raudzīsies uz tevi, tā ka varēsi samīt mēri

ar savām kājām? Tā Ps 91:11 u.t. sacīts: “Viņš sūtīs tev Savus eņģeļus tevi pasargāt visos tavos ceļos. Viņš tevi uz rokām nesīs, lai tava kāja neieduras pie akmens. Pār lauvām un odzēm tu varēsi staigāt, tu samīsi jaunos lauvas un čūskas.”

Tādēļ, mīlie draugi, nebūsim tik izbijušies un neatstāsim savējos, ar kuriem mūs saista pienākums! Nebēgsim tik apkaunojošā veidā no velna biediem. Velns par to priecājas un zobojas par mums, turpretī Dievam līdz ar visiem eņģeļiem tas neapšaubāmi izraisa nepatiku. Jo skaidrs ir arī, ka tas, kurš, atstādams neievērotus šādus bagātīgus apsolījumus un Dieva pavēli, pamet savu tuvāko nelaimē, nogrēkojas pret visiem Dieva baušļiem un uzskatāms par sava pamestā tuvākā slepkavu. Un tādā gadījumā es baidos, ka šie apsolījumi var tikt pavērsti uz otru pusi, pārvēršoties bargos draudu vārdos: nesvētīgs ir tas, kurš nerūpējas par grūtdieni, bet bēg un pamet viņu. Tādu Tas Kungs neglābs ļaunā dienā, bet bēgs no tā un to pametīs. Tas Kungs nepasargās un neuzturēs viņu pie dzīvības, lai viņam labi klātos viņa zemē, bet nodos viņu viņa ienaidnieku ļaunajam prātam. Tas Kungs viņu neatspirdzinās uz slimības gultas; Tu viņam nepalīdzi, kad tas guļ savā sērgā. “Jo, ar kādu mēru jūs mērojat, ar tādu jums taps atmērots.” (Mt 7:2) Citādi nevar notikt. To ir biedējoši dzirdēt, vēl biedējošāk gaidīt un visbriesmīgāk ir to pieredzēt. Jo kas gan ir sagaidāms, kad Dievs atrauj Savu roku un pamet? Tikai velns un viss iespējamais ļaunums. Un nekas cits nav gaidāms, ja kāds pamet savu tuvāko, grēkodams pret Dieva vārdu un pavēli. Un tā notiks ikvienam no šādiem ļaudīm, ja vien tie nopietni nenožēlos savu grēku.

Bet es labi zinu, ka, ja tagad pats Kristus vai Viņa māte gulētu uz slimības gultas, tad ikviens būtu gana dievbijīgs, lai labprāt kalpotu un palīdzētu. Tad ikviens gribētu būt drosmīgs un droširdīgs. Nevieni nebēgtu, visi steigtos palīdzēt. Bet viņi nedzird, ka pats Kristus saka: “Ko jūs esat darījuši vienam no šiem Maniem vismazākajiem brāļiem, to jūs Man esat darījuši.” (Mt 25:40) Un, runādams par pirmo bausli, Kristus turpina: “Otrs tam līdzīgs ir: tev būs savu tuvāku mīlēt kā sevi pašu.” (Mt 22:39) Te tu dzirdi, ka bauslis, kas prasa mīlestību pret tuvāko, ir līdzīgs pirmajam bauslim, kas prasa mīlestību pret Dievu. Un tas, ko esi vai neesi darījis tuvākajam, ir itin kā tu to būtu vai nebūtu darījis pašam Dievam. Ja gribi kalpot pašam Kristum un rūpēties par Viņu, tad tev ir slimis tuvākais – ej pie viņa un kalpo viņam, tad viņā noteikti atradīsi Kristu – ne Viņa Personā, bet Viņa vārdā. Bet, ja negribi kalpot savam tuvākajam, tad zini skaidri: tas ir pats Kristus, kuru tu atstāj bezpalīdzīgi guļam. Un, kad tu domā, kā varētu kalpot Kristum, ja Viņš būtu klāt – tās ir tikai nekam nederīgas, aplamas domas. Tie ir vieni vienīgi meli. Jo tas, kurš grib kalpot Kristum miesīgā veidā, tikpat labi var kalpot savam tuvākajam. Tas sacīts kā pamudinājums un mierinājums pret apkaunojošo bēgšanu un bailēm, ar ko velns mūs kārdina, mudinādams rīkoties pret Dieva vārdu un pavēli attiecībā uz mūsu tuvāko un smagi grēko, novirzīdamies uz kreiso pusi.

Daži, turpretī, grēko, pārlietu novirzīdamies uz labo pusi. Tie ir tik droši un pārgalvīgi, ka izaicina Dievu un atstāj neizmantotas visas iespējas izvairīties no miršanas vai mēra. Tie noniecina zāles un nevairās no vietām un personām, kam bijis mēris, spēlējas ar šīm lietām, gribēdami parādīt savu brīvību, un saka: tas ir Dieva sods, un, ja Viņš gribēs mani pasargāt, tad darīs to bez zālēm un visām mūsu pašu pūlēm. Tā nav uzticēšanās Dievam, bet gan Dieva izaicināšana. Jo Dievs ir radījis zāles un devis saprātu, lai cilvēks varētu rūpēties par miesu un to kopt, ka tā varētu būt vesela un dzīvot. Kas šos līdzekļus neizmanto, lai gan varētu to darīt, nekaitējot savam tuvākajam, tas atstāj novārtā pats savu miesu, un viņam jāraugās, lai Dieva priekšā netiktu atzīts par pašnāvnieku. Jo, rīkojoties tādā veidā, nevieni nevarētu arī ēst un dzert, gādāt sev apģērbu un pajumti, bet tikai censtos būt stiprs ticībā un sacītu: ja Dievs gribēs mani pasargāt no izsalkuma un aukstuma, tad Viņš to darīs arī bez ēdiena un apģērba! Tāds cilvēks, protams, būtu pašnāvnieks. Šai ziņā vēl negantāks ir tas, kurš atstāj novārtā savu miesu un necenšas vairīties no mēra, cik vien iespējams. Tāds var aptraipīt un saindēt arī daudzus citus, kuri būtu palikuši dzīvi, ja vien viņš būtu rūpējies par savu miesu (kā to prasa viņa pienākums); tādā veidā

viņš kļūst vainīgs arī sava tuvākā nāvē un Dieva priekšā – kļūst par slepkavu. Patiesi, tas ir gluži tāpat kā, ja pilsētā degtu kāda māja un neviens nesteigtos uguni nodzēst, bet ļautu tai izplesties un nodedzināt visu pilsētu, sakot: ja Dievs gribēs, viņš ugunsgrēku degošajā pilsētā apdzēsīs arī bez ūdens!

Ne tā, mani mīlie draugi, tas nav labi darīts! Izmanto zāles, pieņem visu, kas tev var palīdzēt, izkvēpini māju, pagalmu un ielas, izvairies no personām un vietām, kur neesi vajadzīgs savam tuvākajam vai viņš ir atvēršies, un izturies kā tāds, kurš labprāt grib palīdzēt nomākt ugunsgrēku, kas izpleties pa visu pilsētu. Jo vai gan mēris ir kas cits kā uguns – tikai tāda uguns, kas aprij nevis koku un salmus, bet miesu un dzīvību? Tev jādomā tā: labi, Dievs ir ļāvis, lai ienaidnieks sūta mums indi un nāvējošu sērgu, tad nu es lūgšu Dievu, lai Viņš ir un paliek man žēlīgs. Tāpat es kvēpināšu, palīdzēšu attīrīt gaisu, došu un ņemšu zāles, izvairīšos no personām un vietām, kur neesmu vajadzīgs, lai neatstātu novārtā pats sevi un nesaindētu un neaplipinātu vēl citus, ka nekļūtu vainīgs viņu nāvē. Ja nu mans Dievs gribēs, lai nāku pie Viņa, tad tā notiks; tomēr es būšu darījis to, ko Viņš man licis darīt un nebūšu vainojams ne pats savā, ne citu cilvēku nāvē. Bet, ja esmu vajadzīgs savam tuvākajam, tad nevairīšos nedz no personām, nedz vietām, kur esmu vajadzīgs, bet brīvprātīgi iešu pie viņa un palīdzēšu, – kā iepriekš sacīts. Redzi, tā ir īsta, dievbijīga ticība, nevis muļķa drosme vai nekaunība. Tāda izturēšanās neizaicina Dievu.

Savukārt tam, kurš ir slimojis ar mēri un atgūst spēkus, arī pašam jāvairās no ļaudīm, cenšoties, lai neviens bez vajadzības neatrastos viņa tuvumā. Nelaiimes brīdī kādam jābūt pie viņa un jāpalīdz – kā iepriekš sacīts, bet tad, kad viņš ir izglābies no savas nelaiimes, viņam savukārt jāizturas pret citiem tā, lai viņa dēļ neviens netiktu bez vajadzības pakļauts apdraudējumam un viņš nebūtu devis iemeslu neviena cilvēka nāvei. Jo, kā gudrais vīrs Sīrahs saka, “kam nepadevīga sirds, tam ļauni beigsies mūžs, kas briesmas mīl, ies tajās bojā”¹¹. Ja pilsētā visi to ievērotu, proti, ja ļaudis būtu drosmīgi ticībā, kad tuvākajam tas nepieciešams, savukārt baidītos pakļaut sevi briesmām bez vajadzības, tad ikviens palīdzētu atvairīt indi, kā vien iespējams, un mēris pret šādu pilsētu būtu žēlīgs. Bet, kad notiek tā, ka daļa cilvēku ir pārlicu izbijušies un bēg projām no saviem tuvākajiem, kad tie nonākuši nelaimē, savukārt otra daļa ir apveltīta ar muļķu drosmi un nepalīdz sērgu atvairīt, bet paši to vairo, tad velnam viss labi izdodas, un tādā pilsētā mirušo ir daudz. Jo, novirzoties uz vienu vai otru pusi, tiek smagi aizskarts gan Dievs, gan cilvēki – te ar izaicināšanu, tur – ar lielām izbailēm un izmisumu. Tā velns panāk to, kurš bēg, tomēr arī patur to, kurš paliek, un neviens no viņa neizbēg.

Turklāt daži ir vēl ļaunāki: tie slēpj, ka ir saslimuši ar mēri, un iet cilvēkos. Tie ir iedomājušies, ka tad, ja viņi saindēs un aptraipīs citus, tie varēs paši atbrīvoties no sērgas un izvesēloties. Ar tādu domu viņi iziet uz ielām un ieiet citu cilvēku mājās, itin kā gribēdami savu mēri uzkraut citiem ļaudīm vai viņu bērniem un saimei, tādējādi glābdami paši sevi. Es pat ticu, ka velns reizēm tā arī dara, un ļaužu starpā izplatās runas, ka tā tas ir un tā notiek. Esmu dzirdējis, ka daži esot pat tik nelabojami ļaunprātīgi, ka viņi, būdami saslimuši ar mēri, iet ļaužu vidū vai staigā pa mājām tikai tāpēc, ka tiem ir žēl, ja tur mēra vēl nav – viņi grib to ienest visās mājās, itin kā šī lieta būtu tikai joks, kā tajās reizēs, kad viens otrs jokodams ienes istabā kažokādu vai mušas. Es nezinu, vai ticēt tādām runām. Ja tomēr runas ir patiesas, tad nezinu, vai šie ļaudis ir vācieši vai velni. Tiešām, ir sastopami ārkārtīgi rupji un ļauni cilvēki. Arī velns nav slinks. Bet mans padoms būtu: kur tiek atklāts šāds grēks, tur tiesnesim jāsaņem vainīgais ciet un jānodod bendes rokās kā īsts, ļaunprātīgs slepkava un ļaundaris. Jo vai tad šādi ļaudis pilsētā ir kas cits kā slepeni slepkavas? Gluži kā slepkavas, kas uzbrūk ļaudīm no slēpņa, nodurot tos ar dunci, bet pēc tam neviens nezina, kas to izdarījis. Tā arī šie slepkavas aptraipa kādu bērnu, kādu sievu, un iznāk, ka neviens to nav darījis. Bet vainīgais staigā tālāk smiedamies, itin kā būtu paveicis ko labu. Ja tā, tad labāk būtu dzīvot līdzās plēsīgiem zvēriem nekā šādiem slepkavām. Tādiem slepkavām es nezinu, ko sludināt, un viņi jau arī neievēro nekādu sludināšanu. Es atstāju tos valdības ziņā, lai tā viņus uztrauga

---

¹¹ Sīraha gudrības grāmata 3:26.

un palīdz ar savu padomu, ka tie tiktu nodoti nevis ārstiem, bet bendem. Ja pats Dievs Vecajā Derībā ir pavēlējis izraidīt spītālīgos no draudzes un pavēlēt tiem dzīvot ārpus pilsētas (3Moz 13), lai izvairītos no saslimšanas, tad mums vēl jo vairāk pienākas tā izturēties pret šo bīstamo infekciju: ja kāds to ir dabūjis, tad viņam uzreiz vai nu pašam jānošķiras no ļaudīm, vai arī jāļaujas tikt nošķirtam un steidzīgi jāmeklē ārstu palīdzība. Tādā gadījumā ir šim cilvēkam jāpalīdz, un viņu nedrīkst atstāt vienu nelaimē, – kā jau iepriekš pietiekami skaidri esmu parādījis – lai inde savlaicīgi tiktu nomākta ne tikai šī cilvēka, bet arī visas saimes labā, kas varētu tikt saindēta, ja sērgai ļautu izplatīties. Jo tagad pie mums, Vitenbergā, mēris ir izcēlies un izplatījies tikai no inficētajiem (aptraipītajiem). Gaiss, paldies Dievam, ir tīrs un sveigs, taču muļķa drosmes un nolaidības dēļ daži ir saslimuši. Lai gan velns uzjautrinās, spēlēdams savu spēli mūsu vidū – biedēdams ļaudis un likdams tiem bēgt. Lai Dievs viņu atvairā! Āmen.

Tāda ir mūsu izpratne un uzskats par bēgšanu no miršanas. Ja arī būtu jādomā kā citādi, Dievs to atklās. Āmen.

Bet, tā kā šai vēstulei jānāk klajā drukātā veidā, lai to varētu izlasīt arī mūsējie, es domāju, būtu labi pievienot arī īsu pamācību, kā šajā miršanas draudu brīdī jāizturas attiecībā uz dvēselēm. Tādu pamācību mēs arī esam snieguši un ik dienu sniedzam mutiski, no kanceles, lai mēs, kas esam aicināti rūpēties par dvēselēm, būtu izpildījuši sava amata pienākumu. Visupirms, ir nepieciešams mudināt tautu iet uz baznīcu un klausīties sprediķi, lai ļaudis mācītos Dieva vārdu par to, kā viņiem pieder dzīvot un mirt. Ir jāpievērš uzmanība tam, ka cilvēkus, kuri ir tik rupji un nekaunīgi, ka nicina Dieva vārdu šīs dzīves laikā, pieder atstāt vienus slimības gultā, atskaitot vienīgi tos slimniekus, kuri pilnīgā nopietnībā, ar asarām un žēlabām pierāda savu grēknožēlu un atgriešanos. Jo tam, kurš grib dzīvot kā pagāns vai suns un atklāti nenožēlo grēkus, mēs negribam sniegt Sakramentu, nedz pieskaitīt viņu kristiešiem – viņam pienākas mirt tāpat, kā viņš ir dzīvojis, jo mums neklājas bērt pērles cūkām priekšā, nedz atdot svētumu suņiem (Mt 7:6). Diemžēl atrodas liels pulks tādu rupju, nocietinātu ļaužu, kas dzīvo pretēji Dieva vārdam un nerūpējas par savu dvēseli ne dzīvojot, ne mirstot. Tie arī apguļas un mirst kā bluķi, kam nav ne saprašanas, nedz kādu domu prātā.

Otrkārt, ikvienam pašam jau savlaicīgi jāgatavojas miršanai, jāsūdz grēki vismaz reizi astoņās vai četrpadsmit dienās, jāizlīgst ar tuvākajiem un jāstāda testaments, lai gadījumā, ja Tas Kungs piekļauvēs, un cilvēku nāves brīdis pārsteigs, pirms mācītājs vai kapelāns būs varējis pie viņa ierasties, viņš tomēr būtu parūpējies par savu dvēseli – nevis atstājis to novārtā, bet nodevis Dieva rokās. Jo tad, kad tik daudz ļaužu mirst un ir pieejami tikai divi vai trīs dvēseļu aprūpētāji, viņi arī nespēj aiziet pie visiem, lai pirmo reizi pateiktu un iemācītu visas tās lietas, kuras nepieciešams zināt kristīgam cilvēkam, kad viņam pienāk laiks mirt. Bet tiem, kuri ir nolaidīgi un nevērīgi, pašiem jādod norēķins, un tā ir viņu pašu vaina, ja pie viņu gultas nav iespējams ierīkot īpašu kanceleli un altāri ikdienas sludināšanai, jo kopīgo kanceleli un altāri, pie kura Dievs arī viņus ir aicinājis un saucis, viņi ir atstājuši novārtā.

Treškārt, ja kapelāns vai dvēseļu aprūpētājs tiek aicināts pie slimnieka, tas jādara laikus, jau slimības sākumā, pirms sērga ir guvusi virsroku, un slimnieks vēl ir pie pilnas apziņas. To saku tādēļ, ka daži ir tik nolaidīgi, ka neaicina dvēseļu aprūpētāju un nepiesaka slimnieku, pirms tas zaudējis spēju runāt un saprast. Un tad tie saka: “Mīļais kungs, pasaki mirējam labus ceļa vārdus!” Iepriekš, kad slimība tikko bija uzbrukusi, viņi nevēlējās to darīt, bet sacīja: Ak, tas nav vajadzīgs! Es ceru, ka kļūs labāk!” Ko gan lai dievbijīgs mācītājs iesāk ar tādiem ļaudīm, kuri paši nerūpējas ne par savu miesu, ne dvēseli? Tie dzīvo un mirst gluži kā lopi. Tādiem nākas pēdējā mirklī pasludināt Evaņģēliju un sniegt Sakramentu, gluži kā tie pieraduši redzēt notiekam pāvestībā, kad neviens nejautāja, vai cilvēks pazīst ticību un Evaņģēliju – Sakraments tika iebāzts slimniekam mutē kā parasts maizes kumoss.

Ne tā! Kurš nespēj runāt vai dot kādu zīmi (īpaši tad, ja ir tik pārgalvīgi un tīšuprāt nokavēts), apliecinot to, kā viņš tic Evaņģēlijam un Sakramentam, to saprot un vēlas saņemt, tam mēs neko negribam sniegt. Jo mums ir pavēlēts sniegt svēto Sakramentu nevis neticīgajiem, bet ticīgajiem, kuri spēj izteikt un apliecināt savu ticību. Pārējie var mirt tā, kā viņi ir ticējuši, – mēs šajā gadījumā esam attaisnoti, jo tiem nav pietrūcis mūsu sludināšanas, mācīšanas, mudināšanas, mierināšanas, apmeklējuma, nedz kādas citas mūsu kalpošanas. Tāda īsumā ir pamācība, kādu mēs sniedzam savējiem: tas nav sacīts tikai Jums Breslavā, jo Kristus ir pie Jums. Viņš ar Savu svaidījumu bagātīgi arī bez mūsu līdzdalības mācīs Jums visu, kas nepieciešams. Viņam lai ir slava un gods līdz ar Dievu Tēvu un Svēto Garu mūžībā. Āmen.

Bet, tā kā mēs esam nonākuši pie šīs lietas un runājam par miršanu, es šeit nevaru nepateikt kādu vārdu arī par apglabāšanu. Pirmkārt, ļausim ārstniecības doktoriem un tiem, kuri ir pieredzējuši šajās lietās, spriest par to, cik bīstami tas ir, ka pilsētas vidū tiek izveidota kapsēta. Es no tādām lietām neko nesaprotu un nezinu, vai no kapiem var nākt arī tvaiks vai migla, kas samaitā gaisu. Bet, ja tā var notikt, tad, pamatojoties uz iepriekš pieminētajiem brīdinājumiem, mums ir gana daudz iemeslu ierīkot kapsētas ārpus pilsētām. Kā jau nesam dzirdējuši, mums visiem ir pienākums atvairīt indi, kā vien iespējams, jo Dievs mums ir pavēlējis kopt mūsu miesu, saudzēt to un rūpēties par to arī tajā laikā, kad nav sūtījis mums nekādu postu un nelaimi; savukārt tad, kad nepieciešamība prasa, mums jābūt gataviem riskēt – tā, lai gan dzīvojot, gan mirstot mēs būtu gatavi pieņemt Dieva gribu. Jo, kā Sv. Pāvils saka Rm 14:7, “neviens jūsu starpā nedzīvo sev pašam, un neviens nemirst sev pašam.”

Es labi zinu, ka gan jūdu, gan pagānu sentēviem, gan svēto, gan grēcinieku vidū ir bijusi tradīcija ierīkot apbedījumus ārpus pilsētām; viņi ir bijuši tikpat gudri, kā arī mēs varētu būt. Arī Sv. Lūkas evaņģēlijs rāda, ka Kristus ir uzmodinājis atraitnes mirušo dēlu Naines pilsētas vārtos. Un evaņģēlists saka (Lk 7:12): “Lūk, tad iznesa mironi, kas bija savas mātes vienīgais dēls, un tā bija atraitne, un liels pulks pilsētnieku gāja tai līdzī.” Nav šaubu, ka pēc tās zemes paražām tolaik apbedījumi tikuši ierīkoti ārpus pilsētas.

Arī pašam Kristum kaps bija sagatavots ārpus pilsētas. Ābrahams nopirka sev kapa vietu atradās Efrona tīrumā (1Moz 23:9), divkāršā alā. Visi patriarhi tika apglabāti līdzīgā veidā. Tādēļ arī latīņu tekstā ir vārds *efferrī*, tas ir, “iznest”. Mēs sakām: “nest uz kapu”. Viņi ne tikai iznesa mirušo, bet sadedzināja liķus, pārvēršot tos pelnos, lai gaiss paliktu tīrs.

Tādēļ arī mans padoms būtu: sekojot šiem piemēriem, ierīkot apbedījumus pilsētas priekšā. Proti, ja mums šeit, Vitenbergā, vajadzīga kapsēta, tad ne tikai nepieciešamībai, bet arī svētbijībai un godbijībai vajadzētu mūs mudināt ierīkot kopīgos apbedījumus ārpusē, pilsētas priekšā. Jo kapsētai jābūt klusai vietai, nošķirtai no visām pārējām vietām, lai uz šo vietu varētu iet un tur atrasties svētbijīgā noskaņā, domāt par nāvi, Pastaro tiesu un augšāmcelšanos un lūgt Dievu. Tātad šai vietai jāklūst par godājamu, gandrīz svētu vietu, lai cilvēks turp varētu doties ar bijību, jo nav šaubu, ka tur apglabāti vismaz daži svētie. Un šai vietā visapkārt uz sienām varētu likt uzgleznot svētbijīgas gleznas un attēlus.

Bet mūsu kapsēta – kas tā ir? Četras vai piecas ielas un divi vai trīs tirgus laukumi. Visā pilsētā nav citas nemierīgākas un vairāk apmeklētas vietas par kapsētu. Ļaudis un lopi tur staigā dienu un nakti; no katra nama turp ved vārti vai iela, un kapsētā mēdz notikt arī tādas lietas, par kurām skaļi nerunā. Tādā veidā svētbijība un godbijība pret apbedījumiem pilnīgi izzūd. Ļaudis izturas tā, itin kā tur būtu aprakti nokauti lopi – pat turki šādā vietā nevarētu izturēties tik apkaunojoši, kā izturamies mēs. Bet kapsētā vajadzētu valdīt svētbijībai, pārdomām par nāvi un augšāmcelšanos, saudzējot svētos, kuri šai vietā dus. Bet kā to var izdarīt publiskā vietā, kur ikviens staigā cauri un kur vārti ikvienam ir atvērti, tā, ka, ja kāds gribētu kapu godājamā vietā, tad drīzāk vajadzētu atdusēties Elbā vai mežā. Bet, ja kapsēta atrastos ārpus pilsētas, klusā, nošķirtā vietā, tā tiktu uzlūkota kā garīga, godājama un svēta vieta, un izdotos arī

panākt, ka tie, kuri gribētu turp iet, tiktu pamudināti un svētbijību. Tāds būtu mans padoms. Kas grib, lai seko tam. Kas zina ko labāku, lai dara, kā zina. Es neesmu neviena kungs.

Nobeigumā mēs Kristus dēļ Jūs mudinām un lūdzam, lai Jūs kopā ar mums, ar lūgšanām un mācīšanu palīdzētu cīnīties pret īsto, garīgo sātana mēri, ar kuru pasaule ir saindēta un aptraipīta, īpaši ar Sakramenta zaimotāju starpniecību, lai gan līdzās tiem ir radušies vēl daudzi citi novirzieni. Jo sātans ir dusmīgs un, domājams, sajūt Kristus atnākšanas dienas tuvošanos, tādēļ viņš tik nikni plosās un ar savu garu¹² palīdzību grib mums atņemt Pestītāju Jēzu Kristu. Pāvestībā bija viena vienīga miesa, tā ka pat mūku drānas tika uzskatītas par svētām, taču tika apgalvots, ka tas viss ir Gars, un arī Kristus miesa un vārds nebija nekas. Viņi jau sen ir atbildējuši uz manu grāmatiņu. Taču esmu pārsteigts, ka viņu atbilde vēl līdz šai dienai nav nonākusi Vitenbergā.¹³ Ja Dievs atļaus, es gribu vēlreiz uzrakstīt atbildi un tad atstāt šo lietu, kāda tā ir. Tomēr es redzu, ka viņi kļūst tikai vēl ļaunāki un ir gluži kā blakts, kas pati no sevis sāk nelāgi ost un, jo vairāk to aiztiek, jo stiprāk tā ož. Es ceru, ka tiem, kuri ir glābjami, šajā manā grāmatiņā ir uzrakstīts pietiekami daudz un – lai slava Dievam! – daudzi ir izrauti no viņu rīklēm un nostiprinājušies ticībā. Kristus, mūsu Kungs un Pestītājs, lai uztur Jūs visus šķīstā ticībā un dedzīgā mīlestībā neaptraipītus un nevainojamus līdz Savas atnākšanas dienai līdz ar mums visiem. Āmen. Lūdziet par mani, nabaga grēcinieku!

No vācu valodas tulkojusi Gundega Dumpe

---

¹² Lutera šeit atsauca uz Ulriha Cvinglija un viņa sekotāju uzskatiem par Sakramentu.

¹³ Cvinglija atbilde sasniedza Vitenbergu 1527. gada 11. novembrī. Tas palīdz labāk saprast šī raksta noslēguma daļas datējumu.